

HDK- HÖGSKOLAN FÖR DESIGN OCH KONSTHANTVERK

DET FRIA

Ett miniatyrlandskap i textil och form

Matilda Falk

Uppsats/Examensarbete:	22,5 hp
Program och/eller kurs:	Textil – Kropp – Rum
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt 2019
Extern handledare:	Karin Gustavsson
Intern handledare:	Maria Sjöstrand, Matilda Dominique, Jenny Beckman
Examinator:	Maja Gunn
Rapport nr:	

Abstract

People seem to prefer symmetrical vegetables and clothes that do not bleach in the sun. I have a feeling that we today often value the "unnatural" over the perishable and organic. Have we forgotten who we are and what actually makes us happy? To me, nature and crafts are connected. I think the handmade is the opposite to the industrially fabricated that characterizes the efficient society of today. The modern man's separation to nature fascinates me on a philosophical level. I believe that we have separated ourselves from nature to the extent that nature often is perceived as foreign – which makes it difficult to feel a connection. We talk about nature as if it is something external, something we ourselves are not part of.

In textiles I want to portray my own imaginary, playful and utopian island. – Full of organic expressions along with the sense of harmony. The small details are of great value. In this miniature landscape I also want to manifest slow craftsmanship.

Keywords

Nature – Details – Organic – Slow crafts – Playfulness – Fictitious miniature landscape

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Bakgrund	6-7
Intention	8
Mål	8
Frågeställningar	8
Metod	9-11
Organisk arbetsmetod	10-11
Process	12-28
Uppstart	13
Material	13
Gestalta texturer	14
Skapa en stomme	15
Gestalta mark	16
Växtfärga	17
Undersöka mindre former i förhållande till stor form	19-20
Skapa ett visuellt narrativ	21-22
Organiskt uttryck	23-24
Vad hade jag skapat?	26
Funderingar i processen	27
Diskussion och reflektion	29-39
Examinationen	33-35
Examensutställningen	37-38
Slutsats och resultat	40-45
Referenslista	46

Introduktion

Jag inleder denna examensrapport med en generell beskrivning av mitt projekt som handlar om att gestalta ett fiktivt miniatyrlandskap, där jag redogör bakgrund, intention, mål, frågeställningar och metod. Därefter beskriver jag processen genom bilder, loggboksinlägg och tematisk text. Jag tar även upp reflektioner som tillkommit mitt i processen. Avslutningsvis diskuterar jag insikter och reflektioner som uppstått i slutet av arbetet och av resultatet. Därefter tar jag upp jag slutsatser och sammanfattar hela arbetet.

Loggbok 28/2

När jag var liten kände jag mig som Ronja Rövardotter. Skogen var farlig, men också mitt hem och min trygghet. Djuren var mina vänner. När jag var barn hände det att jag la ut korv till rävarna i skogen, försökte rädda mössen i lekstugan som katterna fångat och skottade gångvägar i snön åt katterna (det var en helt fantastisk upplevelse att se hur katterna använde gångvägarna eller hur korvarna i skogen ätits upp). I naturen kunde jag vara mig själv; här fanns inga fasader, sociala spel eller statussymboler, allt var ärligt och okonstlat.

Jag är den typen av människa som alltid är lite stressad och tror att jag ska bli lycklig genom att prestera. Men det finns vissa stunder i min vardag då jag glömmer av alla krav som annars ständigt närvarar. Att virka med mormors gamla virknål och att väva i farmors gamla vävram känns orimligt meningsfullt. Jag vågar vila för en gång skull. Denna känsla kan även uppstå när jag umgås med människor jag tycker om eller vandrar i skogen. Kanske handlar mitt examensarbete om ett idealiserande av en verklighet. Jag upplever att jag får nosa på det där drömska när jag får den där särskilda meningsfulla känslan vid farmors vävram. Men jag är ganska nöjd i stadiet där jag bara får nosa på eller låtsas, hänge mig åt leken som när man var liten. Kanske är jag en drömmig hipster med ett klyschigt tema i mitt examensarbete. Men det struntar jag i, för detta känns rätt i magen.

I skogen känner jag igen mig. Mina djuriska instinkter, behov och beteenden kan jag återspegla hos harsyran och myrorna. Rent krasst handlar allt om att överleva och att föröka sig. Alla mänskliga beteenden kan väl ändå spåras i eller förklaras utefter denna mening? Ateist som jag är, kan naturvetenskap vara mitt sätt att vila i något, känna tillhörighet och mening – att veta att jag är en del av något större. Naturvetenskapens varma famn gör att jag blir mindre rädd för det förgängliga i oss. Livet skrämmer mig mer; det civiliserade, systematiserade och snabba samhället där ekonomiska vinster ligger i fokus. Ibland känner jag för att smita. Då åker mormors gamla blå virknål fram eller så går jag ut i skogen för att lukta, lyssna eller norpa nån kvist.

När jag blir stor ska jag bli som mormor - odla grönfoder och potäter i en lummig trädgård, samla stenar från stranden och bara vara. Jag tänker på det gamla broderiet jag fått ärva av mormor, vars relevans tycks vara återkommande för mig. Där regerar mormors ord, skrivna med tråd, "Små smulor äro också bröd". Jag tänker att det handlar om att se det stora i det lilla och uppskatta detaljerna i den verklighet man befinner sig i; att ta hand om det man har och därför bemöta sin omvärld med mer omsorg.

Bakgrund

Att inspireras av natur har varit ett återkommande tema för mig i min kandidatutbildning. Även en längtan efter att använda natur som material har varit återkommande. Att arbeta med långsamma processer är något jag brinner för; där jag använder en så kallad "organisk arbetsmetod". Med detta menar jag att framför allt det intuitiva får styra de konstnärliga valen i processen. Jag liknar detta arbetssätt, där jag även använder förgängliga naturmaterial, vid processer i naturen och dess kretsgång. Att närma mig natur på detta sätt är min utgångspunkt i detta arbete.

Begreppet natur är väldigt brett. Men för mig representerar det framför allt mindre mänskligt påverkade fenomen som jag kan finna utomhus. Dock upplever jag att det egentligen inte längre finns någon natur där människan inte på något vis förändrat naturens uppbyggnad. Jag upplever även att denna mänskliga påverkan inte sällan skadar eller begränsar naturen. Därför vill jag i detta arbete visualisera en oskadad och fri natur. Jag vill gestalta en "oförstörd värld". Jag drömmer om en värld som får gå långsamt och där människan lever i samklang med naturen. I denna värld värdesätts de förgängliga naturegenskaperna. Där finns en detaljrikedom som är praktfull i sin frihet. I mitt examensprojekt vill jag manifesteras denna värld, genom att skapa ett fiktivt miniatyrlandskap.

På uppslagsverket Meriam-Websters hemsida (2019) kan jag läsa att begreppet "utopi" härstammar från Sir Thomas Mores bok *Utopia* (1516). Denna bok skildrade ett drömsamhälle på en fiktiv ö (Meriam-Webster, 2019).

Fiktion (av latin *ingere*, skapa, göra), innebär något påhittat eller uppdyktat, fantasi, till skillnad från det verkliga. Termen används dels som en berättelseterm (inom till exempel litteraturvetenskapen) och dels inom vetenskapsteorin.

Begreppet "fiktiv" ger mig en känsla av frihet; det innebär att jag kan skapa något verklighetsfrånvänt eller påhittat och att jag därmed har ett mer tillåtande ramverk. Jag förknippar begreppet med böcker från min barndom, vilket väcker känslor som lekfullhet, oskuldsfullhet och äventyrs-lusta.

2016 deltog konstnären Olle Norås i en utställning på Steneby Konsthall. Enligt Stenebys hemsida (2016), gestaltar Norås fysiska och mentala landskap i sina målningar. I sitt arbete visualiserar Norås känslan av natur (ibid.). Jag tolkar hans målningar som abstrakta kartor, där hans idé av natur och ett intuitivt arbetssätt är centrala utgångspunkter. I mitt examensprojekt vill även jag, likt Norås, inspireras av min föreställning av natur. Jag anser att genom den detaljrikedom som Norås har i sina målningar manifesterar han den rikedom som finns i naturen; den som kanske vanligtvis blir förbisedd i dagens "snabba" samhälle. Jag fascineras av hur en ny dimension öppnar sig bara genom att man tittar lite längre eller lite närmare på Norås målningar. En liknande detaljrikedom vill även jag arbeta med i mitt examensprojekt.

Olle Norås *Stora fåglar flyger åt fel håll 3* (Norås, 2016).

I boken *Art Textiles of the World SCANDINAVIA volume 2* av Matthew Koumis (2005), beskrivs konstnärinnan Grethe Wittrock. I textila material gestaltar Wittrock olika texturer, ytor och strukturer från den skandinaviska naturen (ibid.). För Wittrock är det viktigt att lyssna på egenskaperna hos de råmaterial hon använder i sitt skapande (ibid.). En sådan lyhördhet vill jag också ta vara på i min process. Jag hänförs av tidsaspekten jag tolkar i Norås och Wittrocks praktiker; deras arbeten och dess teman blir väldigt trovärdiga, bara genom att de tillägnar dem så otroligt mycket tid och omsorg.

Grethe Wittrocks *Limegrass and Nordic Wind* (Blum, 2017).

Intention

Genom att formge ett fiktivt och abstrakt miniatyrlandskap, vill jag uppmärksamma det lekfulla, långsamma, detaljrika och organiska. Min intention är att förmedla det värde jag ser i fri natur, förgänglighet och tidskrävande hantverk. Jag vill även försöka förmedla idén av människan i harmoni med naturen.

Mål

Jag vill formulera ett textilt objekt, där jag gestaltar olika ytor, former och texturer – inspirerad av naturen. Arbetet ska bestå av tidskrävande hantverkstekniker i textila naturmaterial. Objektet ska placeras i en rumslig kontext, där belysning och position är valt med omsorg. Detta kan ge betraktaren en starkare upplevelse och en djupare förståelse för temat, processen och materialen.

Frågeställningar

- Hur kan jag med fokus på smådetaljer och flera textila uttryck skapa en visuell enhetlighet i miniatyrlandskapet?
- Hur kan jag visuellt uttrycka "fri natur" parallellt med "långsamhet" i miniatyrlandskapet?
- Hur kan jag använda mig av och utforska den "organiska arbetsmetoden" på ett konstruktivt sätt?

Metod

Mitt tillvägagångssätt är att översätta natur-fotografier till att bli tredimensionella och textila. Jag vill även använda mig av min föreställning av natur, endast baserat på erfarenheter och minnen. Jag kommer att lägga fokus på tidskrävande och varierade tekniker i naturmaterial – för att gestalta olika texturer, ytor och former. Resultatet av detta ska formuleras till en skulptural komposition, där jag delvis använder en så kallad "organisk arbetsmetod". Dock kommer jag också att förhålla mig till projektets tematik, där jag måste planera tekniska moment och visuella uttryck, eftersom risken finns att projektet annars blir för otydligt. Framför allt kommer jag att virka och väva. Skalan på miniatyrlandskapet får bestämmas under arbetets gång. Jag kommer att fota den praktiska delen under processens gång. Jag vill även föra loggbok under hela perioden.

Privata fotografier på intressanta uttryck jag hittat i naturen

Organisk arbetsmetod

Något som är återkommande för mig när jag formulerar en visuell komposition är en lyhördhet för det intuitiva hos mig själv. Detta arbetssätt kallar jag en "organisk arbetsmetod". Det intuitiva styrs delvis av mina tidigare erfarenheter – det är alltså en form av kunskap. Men att skapa på detta vis är också att befinna sig i ett tillstånd där utrymme för eftertanke är mindre än vid andra metoder. Kanske skulle man kunna se det som en "undermedveten kunskap". När jag arbetar på detta sätt har jag en öppenhet inför nya upptäckter, samtidigt som jag jobbar fokuserat med en medvetenhet om mitt tema.

Men vad betyder egentligen "organisk"? På Oxforduniversitetets digitala uppslagsverk kan jag läsa att begreppet bland annat definieras på följande vis; *Relating to or derived from living matter* (2019). För mig innebär begreppet generellt sett en oförutsägbarhet, att något ter sig levande och naturligt och därför inte är statistiskt eller framtvingat.

I mitt researcharbete har Inger Bergströms magisteruppsats *I Mitt Görande – Hur kan ett konstnärligt kunskapsutövande beskrivas och reflekteras?* (2014), varit intressant för mig. I denna uppsats diskuterar och ifrågasätter Bergström synsättet av teori och praktik som en dikotomi och reflekterar över hur hennes konstnärliga arbetsprocess ser ut.

När jag beskriver vad mitt konstnärliga görande består av är dessa handlingar relativt lätta att skildra och begripa. De framstår som skeenden som på ett konkret och kommunicerbart sätt bygger på kunskap. Men någonstans mitt i dessa skeenden, parallellt och i allra högsta grad samtidigt, verkar en annan form av kunskapsutövande som är svårare att synliggöra. Här finner jag något som skulle kunna beskrivas som en gestaltningsmässig bearbetning av tankar, upplevelser och infall. Denna process menar jag, löper som en trasslig tråd genom tillblivelsen av ett verk. Det är ofta långt ifrån ett linjärt skeende där tänkande kring idé och utförande leder fram till en praktisk tillverkning.

(Bergström, 2014. s. 7)

Det finns en fara i att beskriva processen som enbart en form av "tänkande" eftersom det kan föra med sig associationer till något som sker uteslutande i huvudet. Min upplevelse är att allt sker huller om buller och att kroppen är lika inblandad som huvudet. Det konstnärliga görandet är ett undersökande som har en riktning och även om jag inte alltid tydligt kan uttrycka det finns ett syfte med vad jag gör.

(Bergström, 2014. s. 7)

Mitt verk kan sägas kommunicera de idéer och tankar som jag som utövare vill uttrycka. Här finns alla val, upplevelser och reflektioner manifesterade. På så sätt är kunskapsprocessen synlig för en betraktare och blir till en form av språk..

(Bergström, 2014. s. 8)

I dessa stycken tycker jag Bergström tar upp komplexiteten som finns i utformandet av ett konstnärligt objekt. Jag tror att människan inte är så enkel att en separation av kropp (praktik) och själ (teori), stämmer överens med hur vi faktiskt fungerar. Människan har ett behov att kategorisera eller förenkla – för att lättare förstå, vilket jag tror kan resultera i ett för snävt definierande av vår omvärld och oss själva. Bergström tar upp, vilket jag finner relevant i mitt arbete, att reflektion sker i handlandet och inte enbart efter eller med distans till handlandet. När jag använder mig av min intuition för jag en inre dialog med mig själv. Dock är dialogen inte alltid tydlig för mig förrän efter själva handlandet. Jag är inte alltid medveten om varför jag i stunden utför en specifik handling, men kan förstå i efterhand vad min handling haft för mening. I min process upplever jag dock att tankar och görande ofta uppstår parallellt, tillsammans – i en enda röra. Jag tycker även det är intressant hur Bergström menar att det kan finnas ett syfte med hennes handling, men att hon inte alltid kan uttrycka syftet i ord. I sin uppsats, tycker jag Bergström manifesterar den praktiska kunskapen, som är svårare att definiera än den teoretiska kunskapen. – Att den är svårare att förklara borde inte per automatik ge den en lägre status. För mig är detta relevant eftersom den "organiska arbetsmetoden" handlar om ett konstnärligt skapande där intellektuella beslut får komma i samband med handlingarna hellre än innan, där det praktiska och det teoretiska är av samma värde och egentligen inte två helt olika sorters kunskaper.

Denna intuitiva metod är inte något jag använder konstant under den konstnärliga processen, utan vid vissa tillfällen. Jag tror att det tillstånd jag då hamnar i, kan liknas med att "ha flow". Dock är det ibland även givande att jobba mer systematiskt, för att komma framåt och uppleva att jag har kontroll över mitt utövande.

Process

Loggbok 14/3

Minns när jag var liten och inredde ett eget fiktivt rum högt upp i björken. Jag vill sitta där igen – ha samma känsla. Denna typ av lek handlar om att försätta sig i en alternativ verklighet, där man bestämmer reglerna själv. Detta vill jag ta med mig in i mitt examensprojekt. Att skapa är ett äventyr, att låta något påhittat ta plats i verkligheten. Det pirrar i magen. Att sätta verkligheten på ända, kan nästan göra det lättare att förstå den. För mig handlar konst, och i mitt fall även hantverk, om framför allt detta; genom att skapa surrealism kan jag lyfta fram, ifrågasätta eller förtydliga intressanta aspekter jag tolkat i verkligheten. Det känns meningsfullt, eftersom ökad förståelse eller nya insikter kan uppstå när något sätts i perspektiv på detta sätt.

Upstart

Jag inledde projektet med att hämta inspirationsbilder att sedan måla en skiss utifrån; på hur miniatyrlandskapet skulle kunna se ut, även inspirerad av Olle Norås målerier. Hur skulle form, texturer, ytor och färger kunna förhålla sig till varandra? Vad kunde ett fiktivt miniatyrlandskap innebära för mig rent visuellt?

Skiss på papper

Material

Vilka material såg jag i skissen? Jag samlade på mig vita naturmaterial såsom siden, ull, bomull, papper, viskos och lin. – Främst garner att väva och virka med, men även tyger att använda som mark i miniatyrlandskapet. För mig var det extra meningsfullt att kunna behandla dessa material på olika sätt med naturliga alternativ som växtbaserade pigment och sockerlag.

Gestalta texturer

Från början var min plan att använda både vävning och virkning i detta projekt. Men under processens gång upplevde jag att det vävda skulle bli statisk i förhållande till miniatyrlandskapets form; färdiga rektangulära tygstycken, som sedan skulle placeras på miniatyrlandskapet. Jag kom fram till att det vävda troligen skulle uppfattas som applicerat och därför inte kännas integrerad med resten av landskapet på samma sätt som virkningarna. Jag valde därför att fokusera mest på att virka. Dock såg jag vävningen som ett eventuellt självständigt och inspirerande element.

Jag provade olika virknålar, garner och former. Genom att skissa i material hittade jag olika favorit-former som jag sedan långsamt och växelvis började "massproducera". Jag ville undersöka hur jag kunde uttrycka texturer bestående av återkommande och tredimensionella detaljer. Dock var varje liten virkad form unik, eftersom jag gick på känsla. Virkningarna fick mig att associera till undervattens-texturer, lavar, blad, träd, frökapslar, snö och mycket mera. För mig var det inte viktigt att definiera från exakt vart jag hämtat inspiration. När jag vid något tillfälle bestämt mig för att försöka virka en specifik form inspirerad av en rot, slutade det med att det blev något helt annat på grund av teknisk okunskap men framför allt av en öppenhet och nyfikenhet hos mig. Något jag uppskattade väldigt mycket var att virka med den tunnaste nålen, ytterst små former, som tog orimligt lång tid.

Ju mer virkat material jag skulle ha vid tillfället då miniatyrlandskapets stomme var klar, desto fler möjligheter skulle jag sedan ha när det var dags att integrera de små objekten på stommen. Därför ägnade jag mig mycket åt att virka i början av arbetet.

Skiss i material - vävning och virkning

Skapa en stomme

Hur ville jag att miniatyrlandskapets form skulle se ut? Vilken skala skulle landskapet ge en känsla av? Hur kunde objektet förhålla sig till kropp och rum? Jag undersökte form med hjälp av hönsnät under några dagar i början av projektet. Jag täckte stommen med tyg för att få en tydligare uppfattning om formen. Jag hade bestämt mig för att se på stommen som en skiss. Men när jag kommit fram till att jag behövde fixera stommen för att kunna jobba vidare fick jag släppa på idén av att det bara var en skiss. Jag behövde bestämma mig. Det kändes viktigt att få fram en stadighet i miniatyrlandskapet för att uttrycka tyngd, så att landskapet skulle kännas gediget och trovärdigt. Jag använde mig av papper och tyg doppat i trälim för att få fram stabilitet. Det var en mycket utdragen och krånglig procedur eftersom det tog otroligt lång tid för formen att torka och den tenderade att sjunka ihop av sin egen tyngd och därmed ändra form. För att försöka skapa spänning i miniatyrlandskapet kom jag fram till att det vore intressant med en grotta och någon hållighet i formen. Detta skulle kunna få betraktare att lockas mer till objektet och vilja titta närmare. Känslan av mystik och en nyfikenhet uppstår ofta när man skymtar något som nästan är dolt. Ett hål kunde bli en intressant kontrast till den annars kompakta massan; som ett fönster till ett litet hemligt rum inuti en markant form.

Gestalta mark

Jag funderade mycket på vilka typer av material och textila ytor jag skulle kunna använda mig av för att gestalta mark i landskapet. Jag fascineras av hur man kan fixera och limma textil med hjälp av sockerlag. Därför experimenterade jag med att doppa textila naturmaterial i sockerlag, för att skapa former, ytor och texturer. Uttrycket i de resulterande skisserna fick mig framför allt att associera till isiga vinterlandskap, vilket jag tyckte mycket om.

En av textilierna jag fixerade med sockerlag (gasväv i siden)

Växtfärga

Jag ville arbeta med färg i detta projekt. Dock var det viktigt att färgningen inte skulle "störa" detaljrikedomen i miniatyrlandskapet. När jag provade att växtfärga lite av mitt material blev färgresultatet för uttrycksfullt, färgnyanserna blev för intensiva. Jag kom fram till att jag ville ha mindre mättade och mer jordnära färger som inte skulle "dölja" de småskaliga textila konstruktionerna. Den småskaliga detaljrikedomen kommunicerade långsamhet, vilket kändes viktigt för mig att ta vara på. Jag bestämde mig för att välja växter och pigment som kan ge smutsigare toner, som till exempel avokadoskal och -kärnor. Jag kom även fram till att jag ville att större delen av miniatyrlandskapet kunde få vara varmt vit och att jag ville hålla mig till relativt få färger. Jag ville gärna uttrycka en subtilitet eller harmoni parallellt med känslan av vild och uttrycksfull natur. Att sätta igång med att färgsätta virkade objekt och marken i miniatyrlandskapet var ett motigt steg att ta. Så mycket stod på spel och kunde bli fel – de naturliga pigmenten kan ibland få oväntade nyanser. Något jag till exempel kom fram till var att ett basiskt färgbud av blåbär och bikarbonat ger en blå nyans, men om man applicerar färglösningen på tyg som är fixerat i sockerlag och därför har ett surare PH-värde – kan färgen komma att ändras till lilarosa. Färgningen gick därför till försiktigt och jag var väldigt närvarande i mina handlingar.

Växtfärgningsprover

Loggbok 20/3

Det vore så lätt att fästa allt med typ limpistol, istället för sockerlag som kan ta flera veckor på sig att torka. Men det känns samtidigt viktigt för mig att använda naturligt lim så mycket som möjligt. Det är något så vackert med det där föränderliga i växtfärgat – som successivt bleks och till och med har möglat någon gång för mig, liksom sockerlag som blir kletigt när det är varmt och inte håller formen. Jag förundras över de naturliga materialens egenskaper. Jag tycker om dem mer för att de inte är perfekta och inte finns till för att göra just det jag gör med dem. Naturliga material har så mycket karaktär.

Många produkter vi använder i vardagen ska ofta helst vara symmetriska, behålla färg, finns i ofattbart många kopior och är svåra att bryta ner. Jag ser en eftersträvan mot en steril perfektion, som dock ibland kommer med dålig kvalitet på grund av massproduktionens otålighet vid tillverkning. Mitt examensarbete kanske är mitt subtila sätt att trotsa detta. Men mitt projekt handlar framför allt om att arbeta med autentiska material – med vilka jag romantiserar en liten fiktiv värld. Det är ett drömmeri som bara sådant som björnbärsspad kan förklara.

Undersöka mindre former i förhållande till stor form

Hur skulle jag kunna formulera något som uttrycker "fri natur"? – Jag föreställer mig ett vilt och oförutsägbart uttryck. Eva Sanner ifrågasätter i sin bok *Naturens Hemlighet Återfinn din plats i det stora sammanhanget* (2018) att mänskligt orörd natur brukar uppfattas som vild och en trädgård som ordnad. Fri natur är komplext systematiserad och kanske är det därför den fria naturen som är den mer ordnade istället för en anlagd park, där den naturliga ordningen är störd och brist på mångfald råder (ibid.). Eftersom fri natur är väldigt matematisk, kom jag fram till att jag ville återupprepa uttryck och att förutsägbara händelser i det visuella språket var av värde, precis som oförutsägbara.

Textur innebär för mig ett sorts tredimensionellt mönster. Hur mycket behövde jag återupprepa en liten form för att helheten av återkommande form skulle uppfattas som en textur? Var det egentligen så viktig att det jag skapat skulle uppfattas som just texturer i miniatyrlandskapet?

Undersökande av virkade objekt på stommen

Loggbok 27/3

Jag ställer mig frågan; varför känns hantverk och natur så sammanlänkat för mig? Eftersom jag inte är uppvuxen med en närvaro av hantverk och konstnärligt utövande i min närhet, var det något jag fick söka mig till - det var något jag längtade efter. Jag upplevde det som en motpol till resten av samtiden; ett avstamp, ett sätt för mig att subtilt trotsa "ekorrhjuls vardagen". Genom små meningslösa handlingar, som att virka små stygn, kunde jag skapa en större mening. Jag associerar natur och hantverk till det där jordnära livet man levde förr – det jag kommit att romantisera. Naturen har ingen agenda, vill inte tjäna pengar på mig. Naturen ger mig existentiella svar och jag känner tillhörighet. Långsamma hantverk i naturmaterial upplever jag som något väldigt autentiskt. Ett fysiskt möte där jag och materialet, med våra begränsningar och möjligheter, tillsammans formulerar något. Här är långsamhet något självklart och positivt, vilket annars är så sällsynt. I naturen och i långsamma hantverk får jag utrymme till att reflektera. Jag andas i takt med den blå virknålen, som liksom blivit en förlängning av mig själv. Jag ägnar mig åt smådetaljer som är nästintill osynliga. Det lilla får vara det stora. Jag, virknålen och garnet umgås rofyllt med varandra. Jag känner mig förankrad.

Skapa ett visuellt narrativ

Att använda mig av en "organisk arbetsmetod" var särskilt viktigt när jag började formulera kompositioner av olika element och uttryck på miniatyrlandskapet. Jag förstod successivt hur jag ville formulera landskapets uttryck. Jag funderade på om och hur jag kunde skapa en visuell berättelse i landskapet. Jag kom dock fram till att man alltid på sätt och vis gör det vid visuellt och konstnärligt gestaltande. Vid varje möte med miniatyrlandskapet upplevde jag mig som berättare samt åhörare till en abstrakt saga i material, vilken var svår att greppa, eftersom den var lite olika vid varje möte.

Utforskande av möjliga uttryck i miniatyrlandskapet

Loggbok 17/4

Jag leker i miniatyr, precis som när jag var liten. Fixar och donar med små meningslösheter, som känns orimligt fina och viktiga. Jag ser ett spår och en berättelse tar vid. Jag gödslar berättelsen tills att den känns klar. Sen hittar jag en ny detalj i landskapet jag vill undersöka och ta hand om. Kanske ser den lilla virkningen ut som en jätteliten vulkan? Havstulpanerna förföljer mig, medan jag traskar runt på ännu otrampade små stigar. Jag hittar en grotta som känns köttig och obehaglig, åh det gillar jag. Bäckens porlar och ut kommer rötter och frodigheter. Jag låter en bekant filur ofta återkomma, men rätt som det är stöter jag på något busigt gult som lekt kurragömma. Landskapet börjar nästan kännas som en karaktär, lite dryg och motvillig i början av vår bekantskap, men nu har vi riktigt roligt ihop. Vi leker och vilar tillsammans. Här är regler inte särskilt värdefulla. Äntligen får jag vara ärlig och du blir genuin. Jag låtsas att jag är en väldigt liten varelse som hittat hem, till det bekanta men också utforskade. Det blir ett lugnt äventyr, sådär som på försommarnätter när det luktar så gott och syrsorna sjunger att inget är omöjligt. Det pirrar i magen.

Organiskt uttryck

När jag använder mig av en "organisk arbetsmetod" blir oftast det visuella uttrycket just organiskt; ett till viss del oförutsägbart uttryck, men inte till den nivån att det uppfattas som kaos. Jag frågar mig själv varför det är så. Eva Sanner (2018) menar att det vi ofta uppfattar som vackert och attraktivt i de flesta fall har ett samband med evolutionära aspekter, som överlevnad och fortplantning av egen och andra arter; till exempel lockar attraktiva färger och dofter hos blommor till sig pollinerare. Undersökningar visar att det finns en specifik landskapstyp, människan världen över uppfattar som allra vackrast (som signalerar goda förutsättningar för överlevnad); öppet och gräsbevuxet, med träd, vatten, spår av djurliv och en artrik grönska (ibid.). I boken *Patterns in Nature* (1976) av Peter S. Stevens menar författaren att den rikliga variationen som finns i naturen egentligen härstammar från några ytterst få formteman, vilket skapar en harmoni. Dock finns alltid skillnader i detaljer på grund av att varje form i naturen utsatts för unika omständigheter (ibid.). Detta ville jag försöka återspegla i mitt arbete.

Straight lines and circles are only the pure forms. They occur only under the simplest conditions. In nature, however, conditions are never entirely simple, and any "elementary" or "isolated" part is embedded in a larger system that operates in turn within other still larger systems.

(Stevens, 1976. s. 38)

I detta stycke tycker jag Stevens påpekar matematiken som finns i formerna i naturen, men att varje uttryck dock är oförutsägbart på grund av naturens holistiska komplexitet. Formerna kan förklaras med perfekta termer men dessa stämmer aldrig helt i praktiken, på grund av att det finns så många parallella krafter i naturen som påverkar varandra. Allt är sammanlänkat, går i cykler och alla händelser får konsekvenser. Jag ser det som en naturens orkester; alla instrument skapar en större helhet, med solen som dirigent. Orkestern blir aldrig tyst och en ton påverkar nästkommande.

Den klassiska regeln inom formgivning "det gyllene snittet", menar Sanner kan återfinnas i naturen och våra kroppar (2018). Vår hjärna uppfattar därför dessa proportioner som harmoniska (ibid.). Fraktal (återkommande mönster i olika skala, som är vanliga i naturen) uppfattas som vackrast när vi kan tyda en liten visuell förändring vid varje ny återupprepning i de annars matematiska mönstren (ibid.). Det ger en omväxling som är mer skön för ögat än både identisk upprepning och helt kaotiska förändringar (ibid.). Jag tycker det är intressant hur det troligtvis finns outtalade regler i visuella uttryck och formgivning, utefter naturens lagar. Naturvetenskapen och konstnärlig formgivning kanske står närmare varandra än vad jag tidigare föreställt mig. Jag vill gärna tro att jag, genom att arbeta intuitivt och närvarande, oftast följer dessa regler undermedvetet, eftersom de faktiskt finns inuti mig själv. Jag tycker det är något väldigt vackert med det.

Forskning visar att de naturliga, upprepande mönster vi kan se i träd, moln och ormbunkar stimulerar den mänskliga hjärnan så att uppmärksamhet och vakenhet hålls på optimal nivå. Vi föredrar en hög nivå av både sammanhang och komplexitet – inte för tråkigt och inte för rörigt. Naturens mönster är rika på detaljer, men har samtidigt en inneboende ordning.

(Sanner, 2018. s. 119)

I det praktiska arbetet undersökte jag vad den där perfekta balansen jag tycker att Sanner beskriver i stycket ovan, kunde innebära för mig.

Loggbok 2/4

På sätt och vis har människan skapat en fiktiv värld i verkligheten (där naturen är den sanna verkligheten). Vi har isolerat oss från natur genom att konstruera det vi kallar civilisation. Jag tänker mig människan som ett påhittigt djur som vill ha kontroll. Jag tror att vi delvis gör vi oss själva en björntjänst, då separationen till natur gjort att vi har svårare att känna samhörighet till- och därför måna om resterande natur. Jag föreställer mig människans civilisation som en trygg bubbla, där det omtalade ekorrhjulet står på dagordningen – detta väcker ett vagt obehag hos mig.

Vad hade jag skapat?

Senare i processen funderade jag på vad det var jag egentligen hade skapat i detta projekt – vad var det för konstigt som låg där framför mig? Jag började tvivla på om den organiska skulpturen verkligen var ett miniatyrlandskap.

Jag såg en myllrande undervattensvärld; jag fördes tillbaka till mina snorklings-upplevelser i Asien. Vid dessa tillfällen har jag hänförs av den otroliga rikligheten i uttryck som finns under havsytan. Jag tycker att landskapet i havet har något fiktivt över sig, jag får känslan av att det nästan inte borde vara verkligt. Ibland fantiserar jag om hur jag återigen, omsluten av det salta vattnet, möter detta sammanhang som nästan är bortom mina fantasier.

Objektet minde även om anatomi och människokroppen. Ibland såg skulpturen ut som en ömklig varelse. Men den hade också något otroligt lekfullt och hoppfullt över sig. Jag kände att kombinationen av sammetstygets lyster, de vilda små virkningarna och de jordiga och söt-doftande färgnyanserna nästan var lite för bra för att vara sann. Hade jag materialiserat en abstrakt och underlig dröm? Något ljust och färggrant låg där nedanför mig, som andades svulstighet, liv och kraft mot det mörka och döda betonggolvet.

Funderingar i processen

Vad är det då jag vill ha sagt med detta arbete egentligen? Vill jag framför allt upphöja idén av människan som lever i symbios med naturen och där hantverk har en större roll i vår vardag? Kerstin Wickman skriver i sin text *Hundrafemtio år av konsthantverk* i boken *RE:FORM Svenskt samtida konsthantverk under debatt* (2005) att rollen som motkraft och samhällskritiker har konsthantverket återkommande tagit på sig under 1900-talet. Jag kan likna mitt projekt med Arts and Crafts rörelsens William Morris värderingar (1834-1896); som ville förändra för att förena världen och förverkliga en utopi (Wickman, 2005) – med hantverk och en naturnära livsstil i fokus. Dock vill jag inte ha en politisk nyans i detta projekt, snarare ett personligt och filosofiskt perspektiv.

Jag tror att människans hälsotillstånd skulle bli mycket bättre om hon levde i samklang med resterande natur och arter. Personer som drabbats av sjukdom rekommenderas ofta att spendera tid i naturen och trädgårdsterapi som rehabiliteringsform är inte ovanligt inom stressrelaterade sjukdomar (Sanner, 2018). I traditionell poesi, tycker jag mig se att man ofta använder natur som liknelse för att skildra ett mänskligt känslotillstånd. Genom att definiera en känsla och känna igen oss själva i något utomstående, tror jag vi upplever en känsla av meningsfullhet. Jag tror vi ständigt tenderar att leta efter samhörighet och svar utanför oss själva, där naturen kanske är den mest självklara spegeln.

Det finns en oskuldsfullhet i den närvaro som naturen så lätt skalar fram hos oss, en oskuldsfullhet som vi inte sällan förknippar med barndomstiden, men som också hänger samman med att vi helt enkelt är oss själva.

(Sanner, 2018. s. 57)

Även hantverk tror jag har en positiv hälsoeffekt på människan. Långsamhet har varit viktigt för mig detta arbete. Känslor som glädje vid självförverkligande och harmoni av det taktila mötet tror jag ofta uppstår hos den skapande. Jag tänker mig att människan alltid har varit ett skapande djur, både fysiskt och mentalt. Men på grund av att teori står hierarkiskt högre än praktik, industriella revolutionen, effektivismen och digitaliseringen kan jag tänka mig att vårt praktiska skapande har minskat drastiskt.

Jag går i någon sorts väntan eller längtan, efter en värld som jag aldrig riktigt kommer att få. Så länge hänger jag ut talgbollar till fåglarna och låter det lilla vara det stora. Men i konsten är det jag som bestämmer reglerna; därför kan en fiktiv utopi ta för sig i verkligheten.

Diskussion och Reflektion

De frågeställningar jag ställde mig i projektets början, förhöll jag mig till och svarade på under processens gång. Eftersom frågeställningarna fokuserade på det praktiska formulerandet av miniatyrlandskapet är de svårare att svara på i teori.

- Hur kan jag med fokus på smådetaljer och flera textila uttryck skapa en visuell enhetlighet i miniatyrlandskapet?
- Hur kan jag visuellt uttrycka "fri natur" parallellt med "långsamhet" i miniatyrlandskapet?
- Hur kan jag använda mig av och utforska den "organiska arbetsmetoden" på ett konstruktivt sätt?

Det jag har kommit fram till är att; för att skapa en visuell enhetlighet i miniatyrlandskapet, kunde jag använda mig av återkommande former, material, tekniker och färgnyanser. Men att arbeta med kontraster kan även skapa en intressant samhörighet. Att låta visuella teman överlappa varandra är också ett sätt att skapa ett enhetligt uttryck. Jag har upplevt det som om materialen och uttrycken väglett varandra, via mig. Jag har tolkat in visuella ledtrådar som talat om för mig hur något nytt kan förhålla sig till det som redan är. Jag ser det som ett abstrakt pusslande där det inte finns rätt eller fel, snarare olika sorters känslor eller uttryck att välja mellan.

I detta arbete har jag försökt uttrycka långsamhet i och med mina handlingar; långsamma hantverk. Att försätta något som kommunicerar långsamhet intill något kontrasterande, kan framhäva känslan (till exempel en virkning med många små stygn bredvid ett snabbt draperat tyg). Jag har också kommit fram till att lågmälda färgnyanser och repetition kan förmedla stillsamhet. För att uttrycka "fri natur" har jag arbetat lekfullt, där en visuell variation varit viktig för att uttrycka dynamik och mångfald. Jag har upplevt att "det långsamma" och "det fria" ibland känts som varandras motsatser i detta arbete. Det har varit intressant att kombinera dessa två teman och att försöka förmedla båda två samtidigt.

Jag har insett att den "organiska arbetsmetoden" är ett bra sätt för mig att våga lita på mig själv i min konstnärliga process. Denna metod manifesterar ett lekfullt skapande i processen, där jag fattar avgörande beslut baserade på vad jag känner är rätt i stunden eller utan att överanalysera. Dessa val är dock oftast fattade med projektets tematik i åtanke. Jag ser det som en öppen målmedvetenhet. Jag tror att denna öppenhet gör det lättare för mig att hitta nya möjligheter i processen. Det är ibland svårt att avgöra när metoden används, eftersom jag oftast inte bestämmer i förtyd när den ska användas. Jag tar fram metoden när jag känner mig inspirerad eller upplever att processen är för statisk. Att påminna mig om denna metod, som jag hittat på som stöd åt mig själv, motverkar att processen låser sig på ett sätt som prestationsångest lätt kan få den att göra; jag måste våga släppa kontroll och "kasta mig ut". Det handlar också om att verkligen närvara i mitt handlande, att vara uppmärksam både inåt och mot det yttre eller materiella.

När jag använder mig av det intuitiva lyssnar jag på min inre natur samtidigt som jag i detta arbete har gestaltat min idé av yttre natur. Kanske kan man likna mitt arbete med Olle Norås arbete; där han topografiskt gestaltar sin idé av yttre natur, men samtidigt även vill beskriva inre landskap. I min metod har jag använt mig av en lyhördhet för mitt innersta. I mina materiella val och uttryck speglas alltså mitt inre. Jag ser det som en inre version av något yttre, som är ett fysiskt objekt av mitt inre. Dessa övergångar är något svindlande. I själva översättandet förvandlas en idé och blir till något nytt, som dock är sammankopplat med det resterande inom det konstnärliga gestaltandet. Jag liknar detta med en organisk process – där det finns en riktning men som på grund av olika omständigheter delvis resulterar i oförutsägheter. Min process är organisk eftersom jag är det, likaså själva uttrycket i det jag skapar. Jag tycker detta är väldigt vackert. Vad jag än gör är jag privilegierad och begränsad till naturens regelverk.

De små virkade stygnen kan tala om en mänsklig närvaro i miniatyrlandskapet. Jag tycker det är fint att ha med en mänsklig aspekt i denna utopiska berättelse. Genom den organiska process jag föreställer mig att jag och miniatyrlandskapet har gått igenom tillsammans, kan landskapet förmedla mänsklig samhörighet med natur. Men jag är inte säker på om verket särskilt tydligt förmedlar denna samhörighet till betraktare. Dock ser jag svårtydighet och mångtydighet som spännande kvalitéer i konst. Dessutom är betraktarens egen upplevelse av konst värdefull och ska förstås få vara fri.

Examinationen

På examinationen hade jag två opponenter; Katarina Wiklund och Bella Rune. Under examinationen sa opponenterna att de tyckte att jag verkligen har hittat något när det kommer till "den organiska arbetsmetoden". Att kunna uppmuntra sig själv till att hamna i ett produktivt men samtidigt reflekterande läge, i ett konstnärligt utövande, är svårt och otroligt värdefullt. Jag känner mig därför uppmuntrad till att fortsätta med utforskandet av denna metod. Jag föreställer mig mitt resultat som en sorts dokumentation av interaktion mellan mig och material där, precis som Inger Bergström beskriver i sin uppsats; alla val, upplevelser och reflektioner finns manifesterade. Det intuitiva hos mig styrs ofta av mina tidigare erfarenheter tillsammans med en nyfikenhet eller äventyrs-lusta. – Men generellt sett av konstnärliga behov som kan vara svåra att förklara i ord eller på ett rationellt sätt.

Under examinationen påpekade Katarina Wiklund att hon tyckte att mitt resultat "inte bara var en ö". Jag har upptäckt att resultatet och dess detaljer väcker otroligt många associationer hos betraktare, inte sällan kroppsliga sådana. Detta tycker jag är väldigt intressant. När en människa kan likna sig själv i konst tror jag det kan ge en stark upplevelse, eftersom det då uppstår en intimitet. Motbjudande associationer såväl som tilldragande kan vara av värde (oftast tror jag det är en kombination av dessa som väcker störst intresse). Personligen tycker jag att mitt verk har något "köttigt" i sitt uttryck, vilket jag värdesätter, eftersom det förmedlar en sårbarhet. Dock tog Wiklund upp att hon liknade verket med ett kranium, vilket jag inte alls haft som avsikt att gestalta – eftersom jag inte vill kommunicera död. Men Wiklund menade att det var en association som förhöll sig till temat kring förgänglighet och naturens föränderlighet, vilket jag ser som en väldigt fin tanke.

Jag funderade mycket och länge på hur jag ville presentera mitt resultat. Ett tag ville jag presentera verket på ett podium, så att landskapet skulle vara lite högre upp och därmed mer tillgänglig för betraktaren, än om den låg nere på golvet. Till sist kom jag fram till att det organiska och lekfulla uttrycket i arbetet skulle framhävas bäst av att verket presenterades direkt på ett kontrasterande betonggolv. Jag gillade även idén av att betraktaren skulle behöva böja eller sätta sig ner för att kunna se alla detaljer. Möjligtvis kunde detta vara ett sätt att "bryta isen" och bjuda in betraktaren till en mer lekfull upplevelse. Jag tror att aktivitet, även en så enkel sådan som att böja sig ner, kan vara ett sätt att få betraktaren att känna sig mer närvarande. Att presentera verket på golvet kunde även förstärka litenheten i uttrycket och därmed uppmuntra känslan av miniatyrlandskap.

I samband med examinationen fick jag responsen att det vore intressant att ha en kikare eller någon form av in-zoomnings-instrument vid arbetet. En fysisk interaktion med ett instrument skulle eventuellt kunna väcka känslan av delaktighet och därför mer nyfikenhet hos betraktare.

När jag fotade resultatet fastnade jag lite mer för detaljfoton än för foton av hela skulpturen. Detta tycker jag är spännande; att detaljrikedomen gör att det finns flera lager eller dimensioner i miniatyrlandskapet att successivt upptäcka, beroende på vinkel och avstånd från verket. Att presentera utsnitt av ett större arbete tror jag kan väcka intresse; eftersom det både lägger fokus på ett mindre område, samtidigt som det berättar att det finns en fortsättning utanför området. Kanske lockas då betraktaren till att vilja förstå den visuella helheten.

Att ställa ut miniatyrlandskapet tillsammans med en karta på arbetet, kom även upp i samband med examinationen. Denna idé skulle troligtvis förstärka känslan av att verket är ett sorts landskap. Kanske skulle en karta uppmuntra betraktaren till att vilja vandra runt mer med blicken för att gå på upptäcktsfärd i landskapet.

Examensutställningen

På examensutställningen bestämde jag mig för att presentera mitt arbete med ett förstoringsglas, ett block för "dokumentation av utforskande" och en samling detaljbilder att bläddra mellan – upphängda på en vit vägg intill skulpturen. Jag ville bjuda in betraktare till att interagera med mitt arbete och uppmuntra till ett undersökande och en starkare upplevelse.

På utställningen blev belysningen tyvärr inte som jag hade önskat, det var nämligen för ljust i lokalen. Jag har upptäckt att både kallare dagsljus och varmare artificiellt ljus från spotlights, fungerar väldigt bra på skulpturen. Det som är viktigt är kontraster i belysningen på miniatyrlandskapet; att tydliga skuggor försiktigt möter mer upplysta partier (vilka skimrar på ett sätt som bara sammetstyg kan).

Det har varit otroligt spännande att ta del av vad betraktare tolkat i mitt arbete, genom att läsa vad besökare på examensutställningen skrev i det block jag hängde upp intill skulpturen. I blocket hittas bland annat följande kommentarer:

"Ett drömlandskap, en havsvarelse eller ett köttsligt varande. Fantastiskt i både stort och smått"

"Så gränslöst och levande. Stilla men rörligt samtidigt.."

".detaljer liknande snäckskal, koraller, vatten.."

"En värld vi kommer sakna"

"En virkvän jag inte känner men jag känner ditt arbete i min kropp varje maska varje andetag. Jag kan följa varje beslut du tagit. Känna tråden glida mellan fingrarna. Små sparade minnen, tid inkapslad sparad för evigt. Jag ser alla minuter. Tiden har stannat."

Utifrån dessa kommentarer får jag bekräftat att även andra personer kan se spår av havet, kroppen och en levande men stillsam värld som väcker en nyans av saknad eller kanske längtan. Jag tycker också det är fint att det tidskrävande arbetet kan tolkas, kännas igen och förmedla känslan av att tiden står still. Att få veta vad andra ser kan för mig vara både obehagligt och oerhört spännande, eftersom andras sätt att tolka är den del i arbetet jag inte kan kontrollera. Dock fanns det en kort beskrivande text intill det fysiska arbetet på utställningen, som kunde vägleda betraktaren till att förstå mitt tema.

I samband med utställningen såg jag på arbetet som förlöst och självständigt. Det förhöll sig till omvärlden och tog plats i verkligheten (i en kall, hård och industriliknande hall).

Slutsatser och Resultat

Jag har insett att det finns en väldigt nostalgisk aspekt i detta arbete. Det finns också ett smygande vemod. Under arbetets gång har jag känt att jag sökt efter något, dock har jag inte riktigt vetat efter vad. Min egen koppling till natur, en fascination för autentiska material, ett lekfullt skapande och ett drömmeri har varit i fokus. Med "drömmeri" menar jag särskilt att jag känt en närvaro av och längtan efter min barndom – en romantisk tid då jag vistades mycket i skogen. Jag kan likna min skapandeprocess, särskilt den "organiska arbetsmetoden", med min barndoms lekar. Jag tror att separationen mellan människa och natur är extra påtaglig i vuxenlivet. Jag känner att det vuxna livet är präglad av prestationer, statussymboler, ekonomi, effektivitet, sociala media och annat som jag upplever som ytligt. Det finns en avsaknad av något i vuxenlivet. Jag minns barndomen som genuin och nästan lite lyrisk. Det var en tillvaro där mina handlingar uppstod mer för själva handlandets skull (utan att jag hade ett resultat i åtanke), i en fantasifull, tidlös och fri kontext. Som barn kände jag mig mer förankrad i stunden, i mig själv och i det som omgav mig, än vad jag gör som vuxen – det fanns ett annat djup. Jag hoppas att mitt resultat får betraktaren att stanna upp och känna sig berörd. Jag önskar att mitt verk minner om barndomens lekfullhet och talar om en drömsk och fri värld – att gestaltningen når det där lite lyriska. Jag föreställer mig att förgängligheten i denna värld vittnar om varje stunds unika värde och manifesterar skönheten som finns i att inget varar för alltid, att det andas ett ljuvt vemod. Jag vill att andra också ska känna en vördnad inför det sårbara men kraftfulla som finns där ute och som vi alla är en del av. Jag hoppas att de mycket små virkade stygnen får betraktare att längta efter något, som är annat än det där vanliga i det vuxna livet.

Disiga minnen och mormors blå virknål viskar till mig att det finns något bortglömt i skogen, som jag kanske kan leka fram igen. Jag vänder blicken bakåt, medan framtiden ligger där oskuldsfull, som orörd dag som glittrar innan vi vaknat.

Referenslista

Hemsidor

- Meriam-Webster. (2019). *utopia*. Hämtad 2019-04-03, från <https://www.merriam-webster.com/dictionary/utopia>
- Fiktion. (2018-09-11). I *Wikipedia*. Hämtad den 2019-04-03, från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Fiktion>
- Oxford University Press, Oxford Dictionaries. (2019). *Organnic*. Hämtad 2019-05-02, från <https://en.oxforddictionaries.com/definition/organic>
- Steneby. (2016). *Let´s Talk: Olle Norås*. Hämtad 2019-02-01, från <https://steneby.se/lets-talk-olle-noras/>
- Steneby. (2016). *Markerna och ljudet – Olle Norås är Artist in Residence på Steneby*. Hämtad 2019-02-01, från <https://steneby.se/markerna-och-ljudet-olle-noras-ar-artist-residence-pa-steneby/>

Litteratur

- Koumis, M. (Ed.). (2005). *Art Textiles of the World SCANDINAVIA volume 2*. Brighton: Telos Art Publishing.
- *Bergström, I. (2014). I Mitt Görande – Hur kan ett konstnärligt kunskapsutövande beskrivas och reflekteras?* (Magisteruppsats). Södertörn: Institutionen för kultur och lärande Centrum för praktisk kunskap, Södertörns Högskola.
- Sanner, E. (2018). *Naturens hemlighet Återfinn din plats i det stora sammanhanget*. Stockholm: Bladh by Bladh.
- Stevens, P. (1976). *Patterns in Nature*. Harmondsworth: Penguin Books Ltd.
- *Wickman, K. (2005). Hundrafemtio år av konsthantverk*. I A. Ljungström och Beckman (Red.), *RE:FORM Svenskt samtida konsthantverk under debatt* (s. 126-143). Stockholm: Arvinius Förlag.

Bilder

S. 7

- Norås, O. (2016). *Stora fåglar flyger åt fel håll 3*. Hämtad 2019-02-01, från <https://www.ollenoras.com/storafglarflygertfelhll3/image/0>
- Blum, O. (2017). *Limegrass and nordic wind Grethe Wittrock*. Hämtad 2019-02-01, från <https://www.odetteblum.com/shop/items/limegrass-and-nordic-wind>

Övriga

Privata foton.

Tack till

Karin Gustavsson, lärare, klassen och familjen; som alla har stöttat mig och kommit med värdefull respons under arbetets gång.